

Inspectie van elektrische i

Over de inspectie van elektrische installaties bestaan veel misverstanden. De één beweert dat het alleen verplicht is om de installatie bij de oplevering te (laten) inspecteren. De ander weet zeker dat het verplicht is om dat ook na de ingebruikneming regelmatig te doen. Dit artikel gaat over de organisatie van inspecties. Bovendien wordt stil gestaan bij de mate van verplichting van zo'n inspectie.

Foto's: Elektroraad

Elektrische installaties worden meestal ontworpen en aangelegd conform de NEN 1010. Toepassing van deze norm is niet vrijblijvend. De Regeling Bouwbesluit dwingt naleving van deze norm voor een groot deel af. Voor een groot deel, want dat geldt niet voor alle bepalingen. Een uitsluiting geldt bijvoorbeeld voor hoofdstuk 61 van de NEN 1010. Dit hoofdstuk gaat over de inspectie van nieuwe installaties. Zo'n inspectie is dus niet automatisch verplicht. Als u prijs stelt op zo'n inspectie, zult u dat privaatrechtelijk moeten regelen. Dat wordt doorgegaan gedaan door deze eis te beschrijven in het bestek. Het is daarbij voldoende om te beschrijven dat een inspectie moet worden uitgevoerd conform hoofdstuk 61 van de NEN 1010.

Tijdens de inspectie van een nieuwe installatie wordt nagegaan of het eindproduct inderdaad voldoet aan de NEN 1010. Dat is geen overbodige luxe, want het ontwerpen en het aanleggen van een elektrische installatie is complex. Tijdens het ontwerp en de aanleg kan er veel misgaan. Natuurlijk mag altijd van een installateur verwacht worden dat hij een deugdelijk product levert. Een inspectie is dan ook alleen de 'final check'. De praktijk leert echter dat er tijdens de laatste controle vrijwel altijd fouten worden ontdekt. Het is dus onverstandig om de in-

spectie volgens de NEN 1010 bij oplevering over te slaan. Als u hoofdstuk 61 van de NEN 1010 van kracht verklaart, verwijst u daarmee automatisch naar bijlage 61F van de NEN 1010. Die bijlage beschrijft uitputtend wat er in het inspectierapport moet worden opgenomen. Als uw installateur met één velletje A4 aankomt, weet u in elk geval zeker dat hij zich niet aan de norm heeft gehouden, want naleving van bijlage 61F levert - zelfs voor een kleine installatie - een rapport van minimaal een kantje of tien op. Bij grotere installaties wordt het al snel een heel boekwerk.

Bestaande installaties

Voor de inspectie van bestaande installaties is de NEN 1010 niet geschikt. Er is weliswaar een speciaal hoofdstuk gewijd aan de inspectie van bestaande installaties (hoofdstuk 62), maar in de laatste normwijziging van 2011 heeft de schrijver van de NEN 1010 zelf aangeraden om de inspectie van bestaande installaties te doen conform de NEN 3140. De NEN 3140 is dan ook de meest voor de hand liggende norm om een periodieke inspectie uit te voeren. Net als hoofdstuk 62 van de NEN 1010, is ook de NEN 3140 niet publiekrechtelijk aangewezen. Er is dus geen wet die verplicht om te voldoen aan deze norm. De NEN 3140 kan

uiteraard wel privaatrechtelijk worden aangewezen. Verzekeraars doen dat soms omdat ze aannemen dat de kans op brand door een elektrische fout, kleiner wordt na een inspectie van de elektrische installatie. Tot slot zijn er ook bedrijven die zich vrijwillig conformeren aan de NEN 3140.

Als het om inspecties gaat, is toepassing van de NEN 3140 veel complexer dan toepassing van de NEN 1010. De opleveringsinspectie die wordt beschreven in deel 61 van de NEN 1010 is 'af'. Er staat precies in de norm wat er moet gebeuren. Er is dus ook vrij eenvoudig te controleren of de inspecteur voldoende heeft gedaan. Bij de inspectie van een bestaande installatie volgens de NEN 3140 is dat wat ingewikkelder. De NEN 3140 heeft geen compleet inspectieplan beschreven. In plaats daarvan schrijft de norm vooral voor wie moet regelen wat, waar, wanneer, hoe en hoe vaak dat moet gebeuren. Degene die de beslissingen neemt, is de installatieverantwoordelijke.

Installatieverantwoordelijke

Verantwoordelijk zijn voor de installatie is niet hetzelfde als installatieverantwoordelijke zijn. Aan de installatieverantwoordelijke wordt in NEN 3140 bijvoorbeeld de eis gesteld dat hij tenminste een middelbaar niveau moet hebben in de elektrotechniek.

ninstallaties

Los van enkele andere eigenschappen die deze technicus moet hebben, kunnen we constateren dat velen die wel verantwoordelijk zijn voor een installatie (bijvoorbeeld omdat ze er eigenaar van zijn) geen of weinig kennis van de elektrotechniek hebben. Ze kunnen dus ook geen installatieverantwoordelijke zijn.

Toch speelt die installatieverantwoordelijke de hoofdrol bij de organisatie van de inspectie van de elektrische installatie. Volgens de NEN 3140 moet deze installatieverantwoordelijke bijvoorbeeld vaststellen:

1. welke installaties of delen daarvan worden geïnspecteerd;
2. welke inspecties of die installaties worden uitgevoerd;
3. hoe vaak dat moet;
4. of dat mag aan de hand van een steekproef;
5. welke meetmethoden en meetinstrumenten er worden gebruikt.

Het is eenvoudig om te bedenken dat de installatieverantwoordelijke kennelijk de grenzen van de inspectie bepaalt. Daarmee heeft hij tevens een enorme invloed op de uiteindelijke prijs van de inspectie. Zonder een nadere invulling van de hiervoor genoemde inspectiekenmerken, is het uitbesteden van een inspectie 'volgens de NEN 3140' een soort Russisch roulette. Logisch, want als je niet vaststelt wat je wilt, weet je ook niet wat je krijgt.

Best practice

Voor de inspectie van zowel nieuwe als bestaande installaties bestaat er geen verplichting en moet dit dus privaatrechtelijk worden geregeld. Een bestek leent zich daar het beste voor. Bij nieuwe installaties kan het beste worden geïnspecteerd op grond van hoofdstuk 61 van de NEN 1010. De inspectie wordt in dat hoofdstuk uitputtend beschreven, zodat het niet nodig zou moeten zijn om nadere invulling te geven. De praktijk is echter wat weerbarstiger. Vaak is het toch nodig om enige aanwijzingen te geven over de uitvoeringswensen. Nadeel van een inspectie volgens de NEN

1010 is dat hij vaak wordt uitgevoerd door de installateur die de installatie heeft aangelegd. Helaas zijn niet alle slaggers even goed in het keuren van hun eigen vlees. Daarom is het aanbevelenswaardig om in het bestek te beschrijven dat de inspectie moeten worden gedaan door een onafhankelijke partij. Groot voordeel hiervan is dat er meteen korte metten wordt gemaakt met een eventueel aanwezige bedrijfsblindheid. U gaat ermee tegen dat de inspecteur iets alleen maar goedkeurt 'omdat we het altijd zo doen'. Daarnaast zal een installateur, die weet dat de installatie bij oplevering door een deskundige wordt gecontroleerd, extra gemotiveerd zijn om zijn best te doen. Bestaande installaties kunnen het beste worden geïnspecteerd conform NEN 3140. Die norm legt echter slechts een basis voor de organisatie van de inspectie. De omvang en inhoud van de inspectie zelf moet nog volledig worden bepaald. Volgens de norm hoort dit te gebeuren door een installatieverantwoordelijke (die er in de praktijk meestal niet is).

Dat vormt meteen ook het grote nadeel van een inspectie volgens de NEN 3140: er valt te veel te kiezen! Die keuzen worden dikwijls niet of slecht gemaakt zodat het resultaat alsnog heel teleurstellend kan zijn. Het kan zinvol zijn om u te laten bijstaan door een 'echte' installatieverantwoordelijke (al dan niet ingehuurd). Het is essentieel om hierbij een scheiding der machten aan te brengen. Zorg ervoor dat de installatieverantwoordelijke een andere partij is dan de club waar de inspecteur bij hoort. Ook hier is dus een onderlinge controle belangrijk. De installatieverantwoordelijke kan ook toezicht houden op de kwaliteit van de rap-

portage. Dat is nodig omdat NEN 3140 geen bepalingen bevat die beschrijft waar een inspectierapport aan moet voldoen. Ook dit moet dus in de inspectieovereenkomst, en dus vooraf, worden geregeld.

Inspectiecongres

Het is niet moeilijk om de weg kwijt te raken in de mistige omgeving van de inspectie van elektrische installaties. Om het gebrek aan transparantie tegen te gaan, wordt elke twee jaar een Inspectiecongres georganiseerd. Op dat congres ontmoeten vraag en aanbod elkaar in een - voor beide partijen - leerzame omgeving. Meerdere onafhankelijke sprekers geven praktische informatie in de vorm van lezingen. Sommige van die lezingen zijn gericht op de aanbodzijde van de markt, andere op de vraagzijde. Het doel van het Inspectiecongres is om de transparantie van de inspectiemarkt te vergroten door eerlijke en objectieve informatie te geven. Zakendoen is niet verboden, maar zeker geen doel. Het eerstvolgende Inspectiecongres vindt plaats op 27 november 2013 in Ede. Meer informatie is te vinden op www.inspectiecongres.nl. ■

Peter Treffers

directeur van Elektraad te Ede.